

Ustalenie miejsca pobytu dziecka, relokacje

Sprawa o ustalenie lub zmianę miejsca pobytu dziecka jest sprawą z kategorii istotnych spraw dziecka, co oznacza, że w przypadku braku zgody obojga rodziców spór musi rozstrzygnąć sąd rodzinny. Umowy między rodzicami obowiązują bowiem do czasu, kiedy wyrażone w nich stanowisko pozostaje aktualne.

Zgodnie z art. 26 kodeksu cywilnego miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom mającym osobne miejsce zamieszkania, miejsce zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecko stale przebywa. Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy.

W przypadku, gdy tylko jednemu rodzicowi przysługuje pełna władza rodzicielska a drugiemu została ona ograniczona (bez wyraźnego zachowania upoważnienia do współdecydowania o zmianie miejsca zamieszkania dziecka) lub wyłączona, to wówczas ten pierwszy może samodzielnie decydować o zmianie miejsca zamieszkania dziecka.

Wniosek o ustalenie miejsca zamieszkania dziecka należy wносить wówczas, gdy już nastąpiły już związane z tym zdarzenia np. gdy rodzic wyprowadził się z dzieckiem z dotychczasowego wspólnego mieszkania rodziców. W postanowieniu lub wyroku ustalającym miejsce zamieszkania dziecka sąd nie wskazuje jako takiego konkretnego adresu, pod którym ma przebywać małoletni.

W sprawach o ustalenie/zmianę miejsca zamieszkania dziecka zazwyczaj obowiązkowy jest dowód z opinii kuratora sądowego tzw. wywiad środowiskowy. Kurator przybywa do miejsca zamieszkania dziecka w celu sprawdzenia panujących tam warunków bytowych np. czy dziecko ma swoje miejsce do spania, zabawy, czy otoczenie domu jest bezpieczne, kto zamieszkuje w lokalu etc.

W polskim prawie rodzinnym nie ma odrębnej kategorii spraw o relokacje. Taki rodzaj sporu powoduje konieczność rozstrzygnięcia przez sąd dwóch istotnych spraw dziecka tj. ustalenia innego niż dotychczas miejsca zamieszkania i/lub wyrażenia przez sąd zgody na wyjazd dziecka np. do innego miejsca lub za granicę. W takim sprawach formułuje się więc dwa wnioski procesowe.